

Zkoušet studenty on-line už umíme, ale má to i právní otázky

Ve svých teprve 35 letech je čerstvě profesorem, ale řeší také spoustu agendy coby studijní proděkan Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy (FSV UK). Pro **Ladislava Křišťoufka** byla „koronavirová etapa“ hektickým obdobím. „Myslím, že v rámci možností bylo mnoho našich vyučujících kreativních. Osobně můžu uvést netriviální ladění našeho Meetu se studenty, který byl zároveň streamován na Instagram. Zajistit, aby byl každý slyšet na obou platformách, aby nás studenti oba viděli a zároveň nikde nebylo žádné echo, to úplná legrace nebyla... Ale zvládli jsme to,“ vzpomíná na události minulých měsíců.

Jak to v březnu u vás začalo? Jak jste zareagovali na nemožnost frontální výuky?

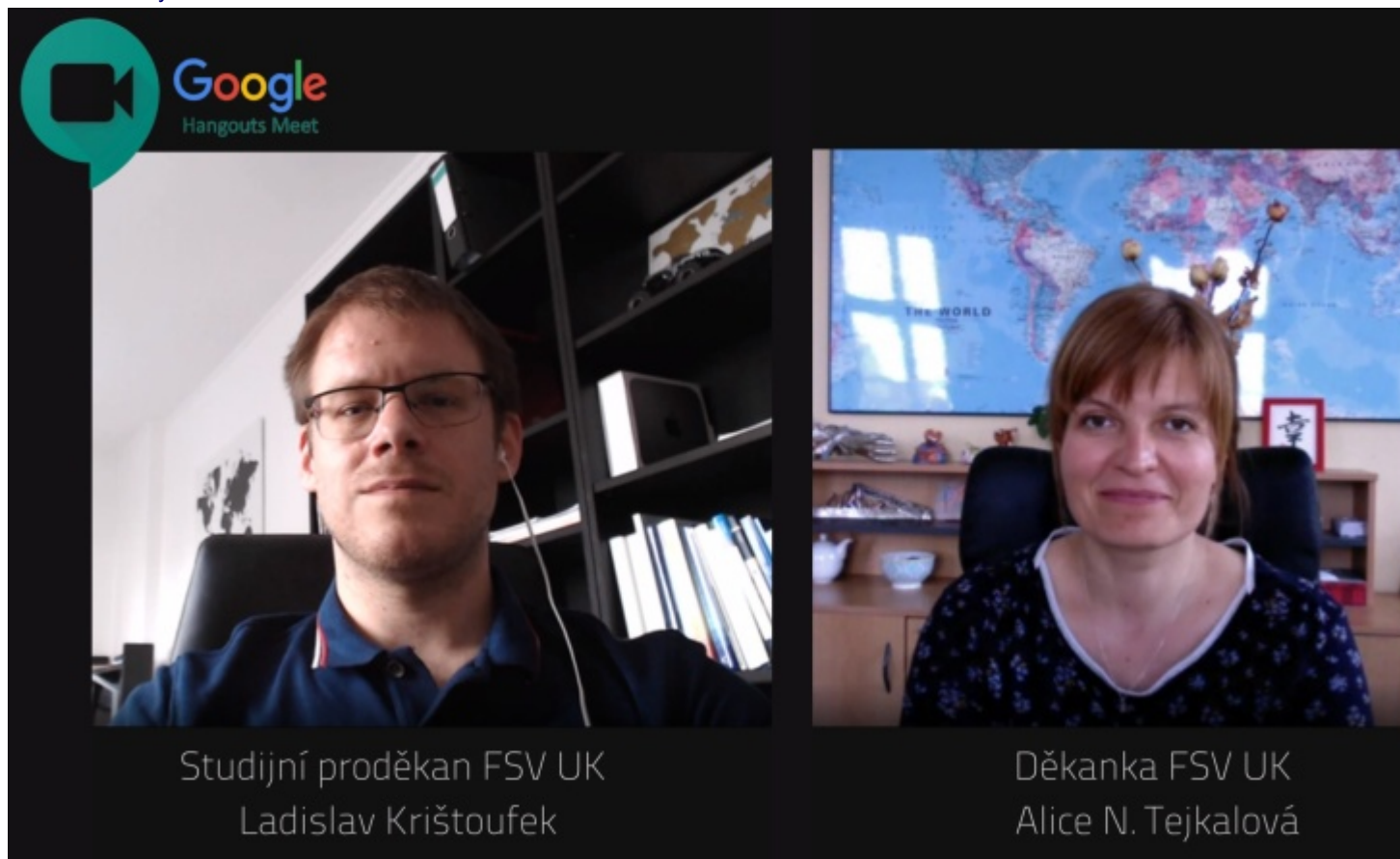
Oznámení mě samotného zastihlo uprostřed přednášky z ekonometrie, kdy mi volala paní děkanka Alice Němcová Tejkalová; takže to bylo velmi naživo. Po přednášce jsem odešel na děkanát a začali jsme situaci hned řešit. Tušili jsme, že se nejedná o krátkodobé omezení, osobně jsem počítal s omezeními ve výuce minimálně do konce dubna, což se nakonec ukázalo docela blízké realitě. Prioritou bylo začít vyučovat on-line pokud možno ihned... A v řádu dnů vedení rozeslalo základní pokyny k přechodu výuky na on-line formu.

Určili jste nějak centrálně, jak se má dálkově učit?

Volba přístupu byla ponechána na jednotlivých institutech, katedrách a vyučujících, flexibilita byla v tomto klíčem. Po prvních několika týdnech proběhla kontrola způsobu výuky, kdy každý vyučující vyplnil krátký report o způsobu výuky, změnách hodnocení a změnách kontroly studia, a zároveň jsme provedli krátké elektronické šetření mezi studenty, abychom identifikovali možné problémové předměty.

Co jste zjistili?

Ukázalo se, že jich je naprosté minimum. Studenti naopak často přechod na distanční výuku chválili. Jako více kontaktní formu vyjádření názoru studentů jsme zorganizovali dvě on-line setkání se studenty – a to přes Google Meet se streamem na Instagramu: jedno s paní děkankou a se mnou (pro studenty českých programů) a s paní proděkankou pro zahraniční styky a členkou kolegia děkanky pro mezinárodní a cizojazyčné studijní programy (setkání pro naše studenty cizojazyčných studijních programů). Sociální sítě – konkrétně Facebook, Instagram anebo Twitter – byly v tomto období obecně důležitým komunikačním kanálem.

Které nástroje se vám nejvíce osvědčily k samotné výuce na fakultě?

Šlo o standardní kombinaci nástrojů. FSV UK funguje v prostředí Google; „kontaktní on-line“ výuka tedy probíhala primárně přes Google Meet, ke kterému se připojila komunikační platforma Zoom. Pro distanční státní zkoušky, které proběhly na jednom z našich institutů kompletně on-line, a pro obhajoby dizertačních prací byla použita platforma MS Teams, a to na doporučení rektorátu UK. Pokud někdo volil natáčení videí místo streamování, což byl i můj případ, tak jako velmi jednoduchá a efektivní se ukázala platforma Loom.

Jak jste pokrývali a pokrýváte „zkouškové“?

Zkouškové období už se neslo v duchu rozvolňování opatření, nicméně pro zvládnutí státních zkoušek, přijímacích zkoušek a standardních zkoušek za často se měnících podmínek mnoho vyučujících zůstalo u distančního způsobu zkoušení. Ústní zkoušení se standardně drželo ve stejných prostředích jako přednášky; písemné zkoušky většinou byly a jsou uskutečňovány přes Moodle, či došlo k úpravám podmínek plnění předmětů přes eseje, úkoly a podobně.

Byli nějakí pedagogové FSV UK, kteří se stali „tahouny“ a významně pomohli s e-výukou? A jaké nastaly případně překážky – například u seniornějších kolegů či IT?

Myslím, že fakulta i instituty k celé situaci přistoupily velmi zodpovědně. Instituty měly vlastní kontaktní osoby pro on-line výuku; v kolegiu máme standardně dr. Jiřího Remra, který zajišťuje problematiku e-learningu a nových vzdělávacích platforem.

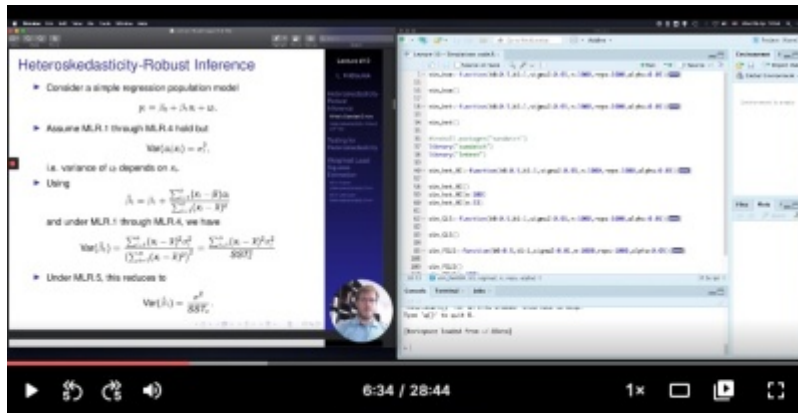
Začátek se samozřejmě neobešel bez komplikací, jelikož na takovou situaci nikdo nebyl připraven, ať už na úrovni fakulty, či rektorátu, ale ani globálně. Platformy byly přetížené, chyběly licence, detaily vládních nařízení byly často nejasné a zmatečné...

Nebylo to jednoduché. Tady by bylo na místě poděkovat studijnímu odboru rektorátu a také paní prorektorce Mileně Králíčkové, jejich pozice oproti samotným fakultám byla jistě ještě živější. Po prvních několika hektických týdnech se podařilo nastavit velmi efektivní komunikační kanály a situaci, odvážím se říct, velmi dobře zvládnout. V další fázi vývoje jsem si velmi cenil informací a podpory z Centra celoživotního vzdělávání UK.

A když už jsem začal děkovat, tak samozřejmě poděkuji i směrem k jednotlivým institutům, vyučujícím a sekretariátům, protože někdy míra nutné kreativity nebyla nízká, a určitě i směrem k děkanátu, primárně studijnímu oddělení a oddělení zahraničních styků, ostatní se snad neurazí, ale tato dvě oddělení byla pod největším tlakem.

Když to shrnete, jaké máte hlavní poznatky z nuceného přechodu na e-learning?

Hlavním poznatkem je, že „to jde, když se chce“, tedy spíše když se musí. Je jasné, že pro některé předměty je bezkontaktní výuka problematická. Zároveň jsme si ale jako vyučující mohli uvědomit a vyzkoušet, že některé věci jdou dělat jinak a efektivněji. Časová investice do nové technologie či postupu je většinou v řádu hodin či pár pracovních dní, ale dlouhodobě se investice vrátí. Je to podobné jako s přechodem z MS Wordu do LaTeXu: z počátku se to může zdát náročné, ale ušetřené nervy a rozčarování nad kreativitou a sázením Wordu za to ve finále stojí...

JEB109 Econometrics I - Part 2 White's SEs

by Ladislav Kristoufek
April 29, 2020

U distanční výuky a zkoušení je to podobné. Zásadní je za kapitolou letního semestru 2020 nezavřít dveře a nevracet se zpět ke „standardu“, ale vybrat si vhodné postupy a návyky, které výuku zlepšily, a pokračovat s nimi dále. Z mého pohledu zodpovědný vyučující alespoň část nadcházejících prázdnin využije k přepracování sylabů svých předmětů pro zimní semestr, aby již stavěly na nových poznatcích a postupech.

Změní se nějak i zkoušky? Jak se dá inovativně zkoušet na dálku?

V současné době vidím omezení a výzvy hlavně v právní stránce věci než té technické. Platforem a nástrojů je mnoho. Není nic těžkého zkoušet studenta přes Meet, Zoom či Teams, těžší je být si jist, že je vše legálně v pořádku. Osobně jsem byl v komisi pro státní zkoušky na Institutu ekonomických studií FSV UK, které probíhaly přes MS Teams. Vše proběhlo úplně bez problému. Zároveň ovšem vím, kolik hodin příprav to stálo sekretariát institutu a garanty programů, aby vše takto bez problémů a legálně správně mohlo proběhnout.

U písemných zkoušek je situace paradoxně složitější. Osobně se kloním k tomu, že je chybou se snažit pouze přenést původní způsob zkoušení on-line. To totiž často nejde. Je zapotřebí vymyslet jiný způsob zkoušení, který v on-line prostředí dává smysl. Například jak zamezit tomu, aby student nekopíroval odpovědi z webu? Buď ho můžeme kontrolovat z pěti kamer, což ale v realitě pro dvacet studentů naráz nelze zodpovědně provést, anebo vytvoříme takovou písemku, kde student prokazuje, že látce opravdu rozumí, což je výrazně náročnější pro tvůrce testu. Pro „memorovací“ předměty to samozřejmě může být problematické, pak se ale ptáme, jestli dává smysl je vůbec mít, či jak je vhodné testovat.

Využijete nějak získaných poznatků do budoucna ve výuce na celé fakultě?

Jako fakulta jsme dosti decentralizovaná, pokyn shora nepříjde. Dbáme však na to, aby si vyučující uvědomili, že situace z letního semestru se může v nadcházejícím akademickém roce opakovat. Každý by měl být připraven. Osobně plánuji přes prázdniny předtočit celý semestr. I kdyby byla situace bez omezení, tak se takový materiál bude studentům hodit.